

Standardowy Eurobarometr 94

Raport krajowy

Opinia publiczna w Unii Europejskiej

Polska

Zima 2020-2021

Badanie zamówione i koordynowane przez Komisję Europejską, Dyрекcję Generalną ds. Komunikacji Społecznej.

Raport opracowany dla Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

Niniejszy dokument nie prezentuje punktu widzenia Komisji Europejskiej.
Interpretacje i opinie przedstawione w raporcie są wyłącznie opiniami autora.

Standardowy Eurobarometr 94 – Fala EB94.3 – Kantar

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
GŁÓWNE WNIOSKI	3
I. ŻYCIE EUROPEJCZYKÓW W CZASACH PANDEMII	4
1 Ocena podjętych działań	4
2 Skutki pandemii	4
3 Przyszłe działania i zaufanie do decyzji podejmowanych przez UE	5
II. OPINIE POLAKÓW NA TEMAT DZIAŁANIA MEDIÓW	7
1 Problem współczesności - fake newsy	7
2 Postrzeganie narodowych mediów	8
3 Wizerunek UE w mediach	9
III. STOSUNEK POLAKÓW DO POLITYKI KLIMATYCZNEJ I PRAWORZĄDNOŚCI	10
1 Działania na rzecz zrównoważonej gospodarki UE - Europejski Zielony Ład	10
2 Zadowolenie ze sposobu funkcjonowania demokracji	11

WPROWADZENIE

W dniach 12 lutego – 18 marca 2021 roku firma Kantar Polska zrealizowała na zlecenie Komisji Europejskiej badanie Standardowy Eurobarometr na reprezentatywnej próbie 1036 osób w wieku 15 i więcej lat, techniką wywiadów bezpośrednich w domach respondentów. Standardowy Eurobarometr jest badaniem cyklicznym, realizowanym raz na pół roku we wszystkich 27 państwach Unii Europejskiej oraz w krajach kandydujących.

GŁÓWNE WNIOSKI

Polacy lepiej oceniają działania lokalnych władz i Unii Europejskiej w celu zwalczania pandemii niż działania podejmowane przez polski rząd

- Ponad jedna trzecia Polaków (36%) jest zadowolona z działań jakie podjął polski rząd w celu zwalczania pandemii. Dużo bardziej Polacy (51%) są natomiast zadowoleni z tego, jakie środki, w celu zwalczania pandemii, podejmowały władze regionalne i lokalne, a 55% - z działań podjętych przez UE.
- 63% Polaków wierzy ponadto, że w przyszłości Unia będzie podejmować właściwe decyzje.
- Zdaniem prawie co trzeciego Polaka (31%) priorytetem UE powinno być obecnie zapewnienie wszystkim obywatelom UE szybkiego dostępu do bezpiecznych i skutecznych szczepionek.

Istnienie fake newsów stanowi zdaniem Polaków duży problem w naszym kraju

- 82% Polaków jest zdania, że dezinformacja jest zagrożeniem dla demokracji. 75% Polaków przyznaje ponadto, że często spotyka się z wiadomościami lub informacjami, które ich zdaniem zniekształcają rzeczywistość lub nawet są nieprawdziwe.
- Narodowe media Polacy oceniają gorzej od ogółu Europejczyków. Polacy w nieco mniejszym stopniu przekonani są także o wolności mediów od politycznych czy handlowych nacisków.

Zadowolenie z funkcjonowania demokracji najniższe od kilku lat

- Zadowolenie ze sposobu funkcjonowania demokracji w Polsce jest najniższe od kilku lat. Również na tle Europejczyków, Polska jest w dziesiątce krajów z najniższym poziomem zadowolenia (45% zadowolonych w porównaniu do 55% ogółu Europejczyków).

I. ŻYCIE EUROPEJCZYKÓW W CZASACH PANDEMII

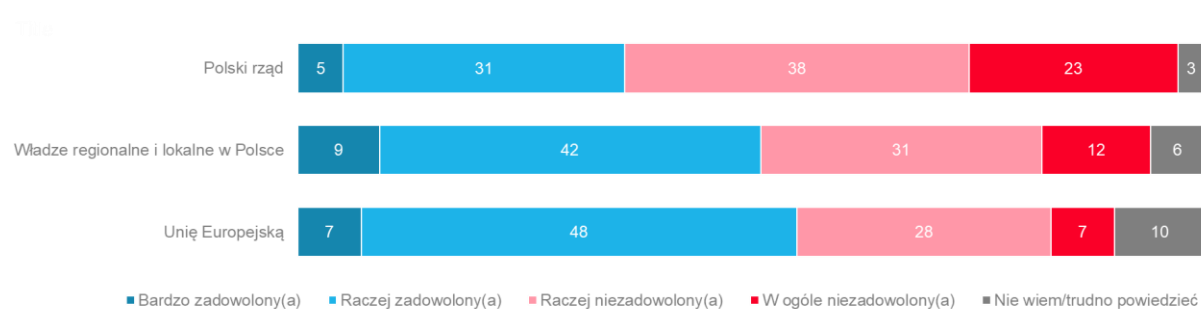
1 Ocena podjętych działań

Ponad jedna trzecia Polaków (36%) jest zadowolona z działań, jakie podjął polski rząd w celu zwalczania pandemii. Na tle ogółu Europejczyków, Polacy są w gronie narodowości, których zadowolenie z działań swojego rządu jest jednak na dość niskim poziomie – średnia dla wszystkich krajów UE to 43%. W podobnym stopniu jak Polacy, z działań swojego rządu są zadowoleni Francuzi (36%) oraz Grecy i Włosi (po 39%). Najmniej zadowoleni są natomiast Łotysze (21%) oraz Czesi (24%). Z kolei najbardziej ze sposobu radzenia sobie rządu w zwalczaniu pandemii zadowoleni są Duńczycy (79%).

Dużo bardziej Polacy (51%) są natomiast zadowoleni z tego, jakie środki w celu zwalczania pandemii podejmowały władze regionalne i lokalne. W tym względzie poziom zadowolenia Polaków nie odbiega od średnich wyników dla Unii Europejskiej (52%) oraz jest taki sam jak mieszkańców Estonii, Malty i Słowacji. Ponownie najmniej zadowoleni z tego, jak ich władze radziły sobie ze zwalczaniem pandemii, są mieszkańcy Łotwy (33%), a najbardziej Duńczycy (88%).

Jeśli chodzi o zadowolenie ze środków podjętych przez Unię Europejską w celu zwalczania pandemii koronawirusa, Polacy są zadowoleni w większym stopniu niż średnio Europejczycy (55% w porównaniu do 43% ogółu Europejczyków). Podobnie jest wśród mieszkańców Bułgarii, Chorwacji, Węgier, Malty, Słowenii i Szwecji (55%). W największym stopniu z działań Unii Europejskiej zadowoleni są Litwini (67%) oraz Duńczycy (68%), a w najmniejszym stopniu Grecy (31%), Francuzi (32%) oraz Niemcy (33%).

Wykres 1 Zadowolenie Polaków z działań podjętych w celu zwalczania pandemii (%)

QA10 Ogólnie rzecz biorąc, na ile jest Pan(i) zadowolony(a) ze środków podjętych w celu zwalczania pandemii koronawirusa przez...? Polski rząd; Władze regionalne i lokalne w Polsce, Unię Europejską [N=1036].

2 Skutki pandemii

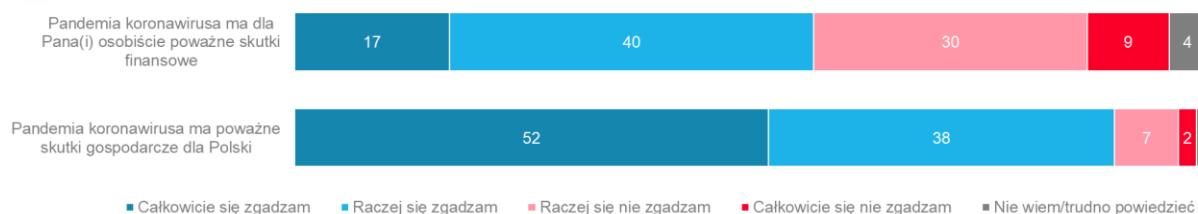
Pandemia koronawirusa na świecie przyczynia się znacząco do osłabienia sytuacji finansowej gospodarstw domowych, ale także niesie ze sobą poważne konsekwencje dla narodowych gospodarek. Sytuacje w poszczególnych państwach są pod tym kątem jednak dosyć zróżnicowane, a sami mieszkańcy tych krajów w mniejszym bądź większym stopniu te skutki zauważają i odczuwają.

Wśród Polaków ponad połowa (57%) przyznaje, że pandemia ma dla nich osobiście poważne skutki finansowe. Dość podobnie sytuacja wygląda wśród Bułgarów (61%) oraz mieszkańców Włoch i Rumunii (62%). Jest to więcej niż wśród ogółu Europejczyków – średni wynik dla całej Unii to 43%. Najbardziej finansowe skutki pandemii odczuwają jednak Grecy (78%), a najmniej Holendrzy (14%), Duńczycy (19%) oraz Niemcy (20%).

Częściej pogorszenie sytuacji finansowej jako skutek pandemii odczuwają kobiety (59% w porównaniu do 55% mężczyzn) oraz osoby w wieku 35-44 lat (67%).

Wszystkie kraje Unii Europejskiej są jednak dość zgodne co do tego, że pandemia koronawirusa ma poważne skutki gospodarcze dla ich krajów (średni wynik dla całej Unii to 93%). Uważa tak również 90% Polaków i tyle samo Duńczyków, Niemców oraz Estończyków. W przypadku Portugalii 100% badanych jest tego zdania, w Grecji i na Cyprze 99%. Z kolei w najmniejszym stopniu o poważnych skutkach gospodarczych pandemii dla swojego kraju (choć i tak jest to zdecydowana większość badanych) przekonani są mieszkańcy Rumunii (81%) oraz Luksemburga (85%).

Wykres 2 Ocena poszczególnych skutków pandemii (%)

QA13 Proszę teraz pomyśleć o konsekwencjach pandemii koronawirusa. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami? [N=1036].

3 Przyszłe działania i zaufanie do decyzji podejmowanych przez Unię

31% Polaków jest zdania, że głównym priorytetem dla Unii Europejskiej w reakcji na pandemię powinno być teraz zapewnienie wszystkim obywatelom UE szybkiego dostępu do bezpiecznych i skutecznych szczepionek. Drugim z działań, na którym głównie powinna skupić się Unia, powinno być – zdaniem 28% Polaków – wspieranie ogólnospołecznych działań podejmowanych w reakcji na pandemię, aby zapewnić powszechny dostęp do szczepionek lub leków. Opinie Polaków nie odbiegają znacząco od średnich wyników europejskich. Większość respondentów w UE wskazywała podobne cele jako kluczowe – 36% Europejczyków uważa, że należy się skupić na zapewnieniu wszystkim obywatelom UE szybkiego dostępu do bezpiecznych i skutecznych szczepionek. Jednak w drugiej kolejności, 28% ogółu Europejczyków, uważa, że priorytetem powinno być opracowanie europejskiej strategii działania na wypadek podobnego kryzysu w przyszłości, a 27% jest zdania, że priorytetem powinno być stworzenie europejskiej polityki zdrowotnej.

Wykres 3 Priorytety na najbliższy czas (%)

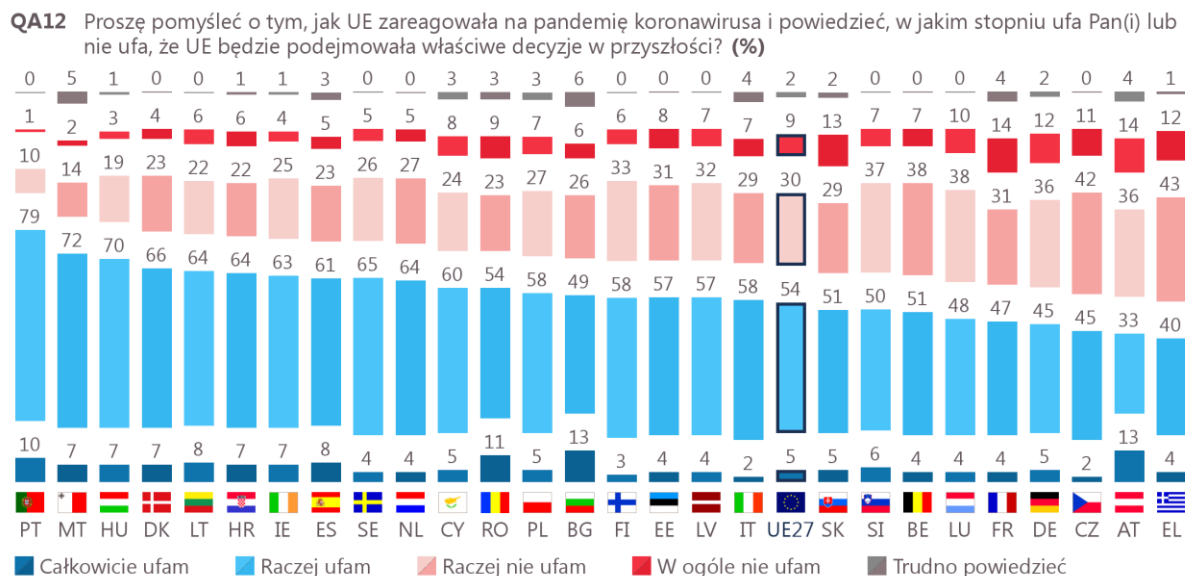

QA11 A jakie działania podejmowane w reakcji na pandemię koronawirusa powinny być teraz priorytetowe dla Unii Europejskiej? [N=1036].

Mając na uwadze reakcje Unii Europejskiej na pandemię koronawirusa, prawie dwie trzecie Polaków (63%) wierzy, że w przyszłości Unia będzie podejmować właściwe decyzje. W porównaniu do ogółu Europejczyków, Polacy darzą Unię Europejską nieco większym zaufaniem (63% wobec 59%). Podobny stopień zaufania co Polacy przejawiają Bułgarzy (62%). Zdecydowanie największym zaufaniem darzą Unię Europejską Portugalczycy (89%). Z kolei najmniej w podejmowanie właściwych decyzji przez Unię Europejską wierzą Grecy (44%), Austriacy (46%) oraz Czesi (47%).

Na tle krajów z Grupy Wyszehradzkiej, Polska jest dość entuzjastycznie nastawiona do przyszłych działań Unii Europejskiej. Jedynie mieszkańcy Węgier w większym stopniu ufają przyszłym decyzjom Unii Europejskiej (77%). Mniejsze zaufanie niż Polacy mają natomiast mieszkańcy Słowacji (56%) oraz Czech (47%).

Wykres 4 Zaufanie do podejmowanych przez Unię Europejską decyzji (%)

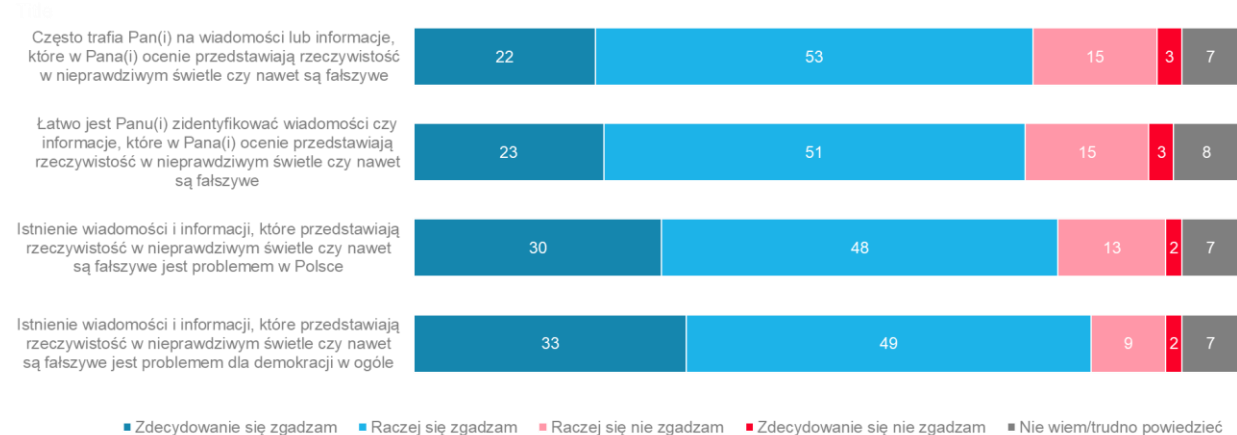
II. OPINIE POLAKÓW NA TEMAT DZIAŁANIA MEDIÓW

1 Problem współczesności - fake newsy

75% Polaków przyznaje, że często spotyka się z wiadomościami lub informacjami, które ich zdaniem zniekształcają rzeczywistość lub nawet są nieprawdziwe. Nie są to na tle Europy odosobnione odczucia – podziela je 71% Europejczyków (średnia wyników dla wszystkich krajów Unii). Zdecydowanie najczęściej przyznają to Grecy (90%), a najrzadziej Holendrzy (53%). W porównaniu do wyników z 2019 roku (64%), obecnie więcej Polaków przyznaje, że często trafia na wiadomości lub informacje, które w ich ocenie przedstawiają rzeczywistość w nieprawdziwym świetle. Zdaniem 74% Polaków rozpoznanie takich wiadomości nie jest jednak trudne (65% wśród ogółu Europejczyków). Najbardziej pewni, że potrafią rozpoznać fake newsa, są mieszkańcy Portugalii (85%), a największą trudność sprawia to Włochom (50%).

Zarówno wśród Polaków, jak i ogółu Europejczyków, dość powszechna jest opinia, że istnienie w przestrzeni publicznej informacji nieprawdziwych czy zniekształcających rzeczywistość stanowi obecnie problem oraz jest zagrożeniem ogólnie dla funkcjonowania demokracji. Zdaniem większości Polaków (78%) obecność wiadomości i informacji, które zniekształcają rzeczywistość lub nawet są nieprawdziwe, stanowi problem w naszym kraju. Polskie nastroje nie są w Europie odosobnione. Zdaniem 76% ogółu Europejczyków fake newsy są postrzegane jako problem, szczególnie w Grecji (zdaniem 94% mieszkańców), w najmniejszy stopniu w Finlandii – 51% Finów. Fałszywe wiadomości i dezinformacja to zdaniem 82% Polaków także zagrożenie dla demokracji (uważa tak również 82% Europejczyków – średni wynik dla wszystkich krajów UE). W największym stopniu istnienie fałszywych wiadomości i informacji, jako problem dla demokracji w ogóle, postrzega Grecja (95% badanych), a w najmniejszym Austria (69%).

Wykres 5 Dostrzeganie fałszywych informacji (%)

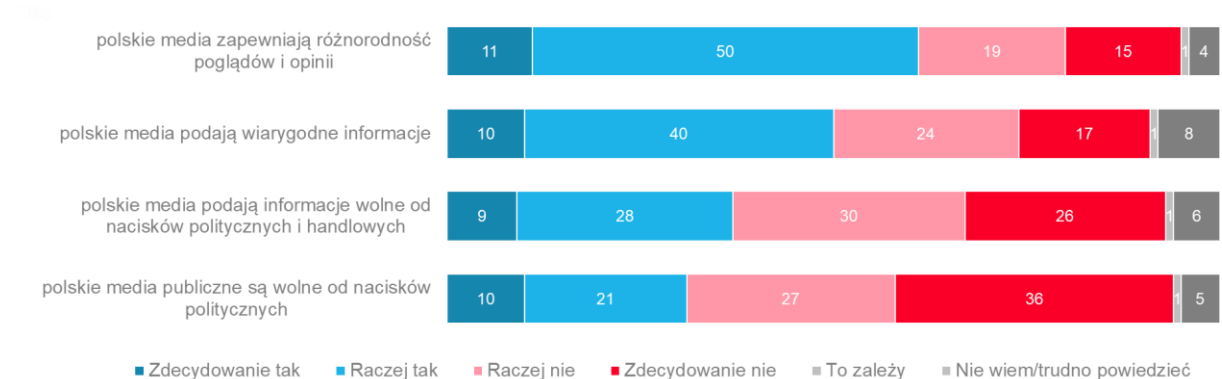
QD8 Czy zdecydowanie Pan(i) się z nim zgadza, raczej się zgadza, raczej się nie zgadza czy zdecydowanie się nie zgadza z każdym z następujących stwierdzeń? [N=1036].

2 Postrzeganie narodowych mediów

Większość Polaków (61%) jest zdania, że polskie media zapewniają różnorodność poglądów i opinii, a połowa ocenia, że podają wiarygodne informacje. Na tle ogółu Europy, Polska wypada nieco mniej korzystnie. Wśród ogółu Europejczyków 70% jest zdania, że krajowe media zapewniają różnorodność poglądów, w największym stopniu Holendrzy i Duńczycy (83%) a w najmniejszym – Grecy (44%). Z kolei 62% Europejczyków postrzega swoje media jako wiarygodne. Za najbardziej wiarygodne postrzegane są duńskie media (88%), za najmniej – media greckie (40%).

Polacy są w nieco mniejszym stopniu, niż ogół Europejczyków, przekonani także o wolności mediów od politycznych czy handlowych nacisków. 37% mieszkańców Polski (w porównaniu do 43% Europejczyków) jest zdania, że krajowe media podają informacje wolne od nacisków politycznych i handlowych. Mniej, bo 31% Polaków, uważa, że media podają informacje wolne od politycznych nacisków (wobec 40% Europejczyków). Na tle Europy o wolności swoich mediów od politycznych nacisków są przekonani Finowie (71%), w najmniejszym stopniu Grecy (15%), ale także jest to mały odsetek wśród Hiszpanów (21%) oraz Francuzów i Cypryjczyków (23%).

Wykres 6 Wizerunek polskich mediów (%)

QD7 W odniesieniu do każdego z poniższych stwierdzeń proszę powiedzieć, w jakim stopniu odzwierciedla ono sytuację polskich mediów [N=1036].

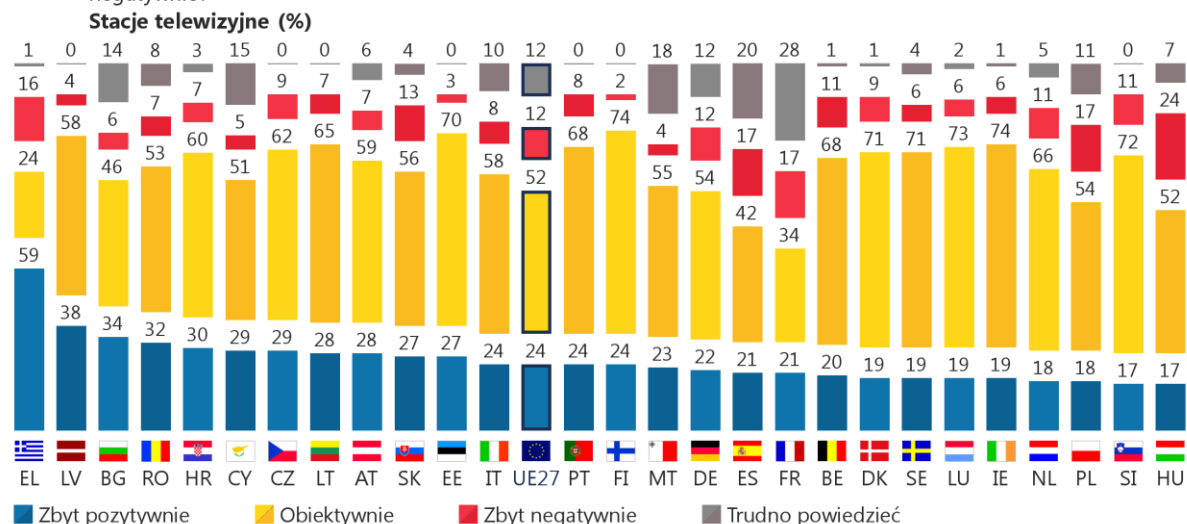
3 Wizerunek UE w mediach

Nieco ponad połowa Polaków (54%) jest zdania, że stacje telewizyjne w Polsce przedstawiają Unię Europejską obiektywnie. Na tle Europy Polacy są raczej w grupie tych państw, które w najmniejszym stopniu są zdania, że wizerunek UE miałby być w telewizji przedstawiany zbyt pozytywnie (18% wobec 24% ogółu Europejczyków). W najmniejszym stopniu uważają tak Węgrzy (17%), a w największym Grecy (59%).

W Polsce o tym, że telewizja przedstawia Unię Europejską zbyt negatywnie, głównie przekonani są najmłodsi Polacy, w wieku 15-24 lata (30% w porównaniu do 17% wśród ogółu).

Wykres 7 Sposób przedstawiania Unii Europejskiej w telewizji (%)

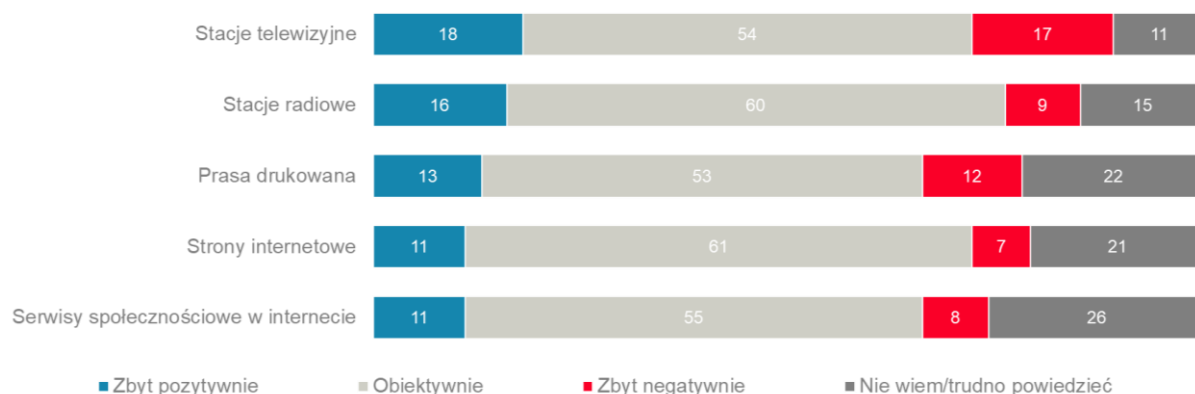
QD6.1 A czy myśli Pan(i), że (NARODOWA/NARODOWE) ... przedstawia(ją) UE zbyt pozytywnie, obiektywnie czy zbyt negatywnie?

Jeśli chodzi o poszczególne media, zdaniem odpowiednio 61% i 60% Polaków, najbardziej obiektywnie Unię Europejską przedstawiają strony internetowe oraz stacje radiowe. Wyniki te w nieznacznym stopniu odbiegają od średnich wyników dla wszystkich krajów Unii Europejskiej.

O obiektywnym przedstawianiu UE przez radio przekonanych jest 55% Europejczyków, zaś przez strony internetowe 46% Europejczyków. Polakom najtrudniej ocenić sposób przedstawiania Unii przez serwisy społecznościowe w internecie – ponad jedna czwarta badanych (26%) wybrała w tym przypadku odpowiedź „nie wiem/trudno powiedzieć”.

Wykres 8 Ocena sposobu prezentowania Unii Europejskiej w polskich mediach (%)

QD6 A czy myśli Pan(i), że polska(ie) ... przedstawia(ja) Unię Europejską zbyt pozytywnie, obiektywnie czy zbyt negatywnie? [N=1036].

III. STOSUNEK POLAKÓW DO POLITYKI KLIMATYCZNEJ I PRAWORZĄDNOŚCI

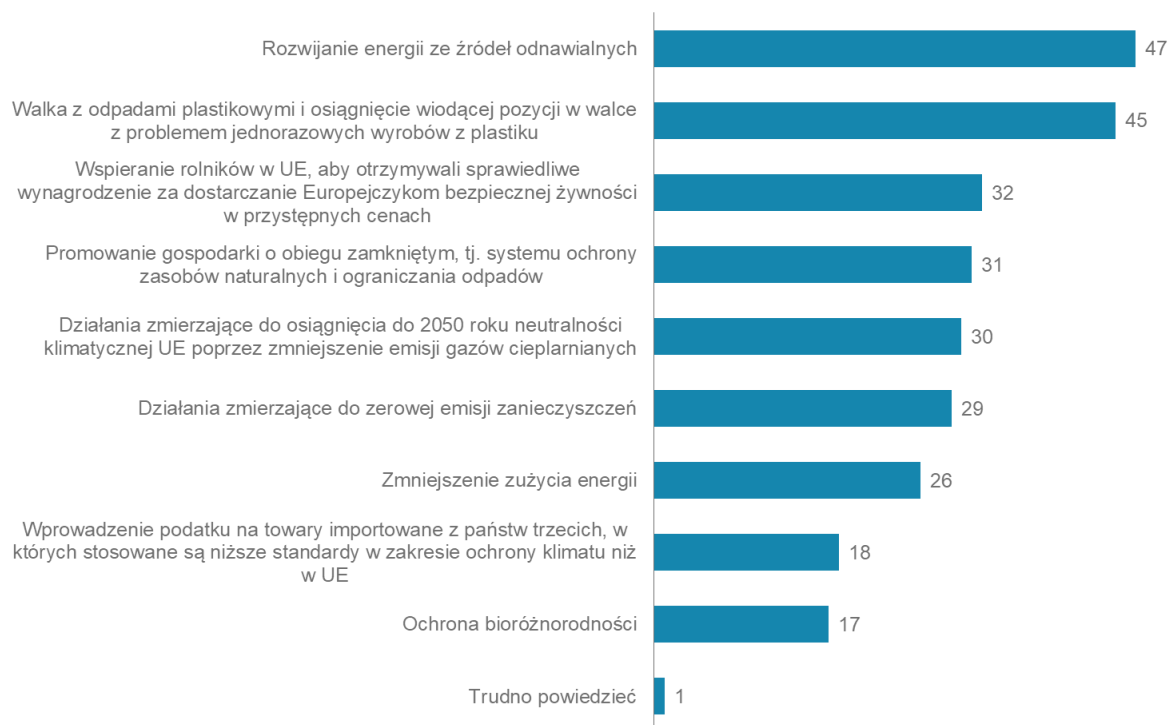
1 Działania na rzecz zrównoważonej gospodarki UE – Europejski Zielony Ład

47% Polaków jest zdania, że głównym priorytetem Europejskiego Zielonego Ładu, czyli zestawu środków mających na celu ochronę środowiska i klimatu, powinno być rozwijanie energii ze źródeł odnawialnych. Drugim z elementów, na którym głównie powinny skupić się działania w ramach Europejskiego Zielonego Ładu powinna być – zdaniem 45% badanych – walka z odpadami plastikowymi oraz jednorazowymi wyrobami z plastiku. Opinie Polaków nie odbiegają znacząco od średnich wyników europejskich. Większość respondentów w UE wskazywała te same cele jako kluczowe – 52% Europejczyków uważa, że należy się skupić na rozwijaniu energii ze źródeł odnawialnych, a 48% ogółu Europejczyków uważa, że priorytetem powinna być walka z odpadami plastikowymi.

W porównaniu do wyników z 2019 roku, obecnie większego znaczenia w kontekście Europejskiego Zielonego Ładu nabrało rozwijanie energii ze źródeł odnawialnych, które znalazło się na szczycie listy priorytetów. W 2019 roku za najważniejsze postrzegano walkę z odpadami plastikowymi oraz jednorazowymi wyrobami z plastiku (49% w porównaniu do 45% obecnie).

Inne państwa członkowskie w dość podobny sposób do Polski postrzegają kwestie priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu. Na tle Europy wyróżnia się pod tym względem 5 państw członkowskich. Dla Estonii oraz Czech na pierwszym miejscu, jeśli chodzi o priorytety Europejskiego Zielonego Ładu, znalazło się promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym, tj. systemu ochrony zasobów naturalnych i ograniczania odpadów (odpowiednio 60% oraz 56% odpowiedzi). Dla Łotyszów najważniejsze jest z kolei wspieranie rolników w UE, aby otrzymywali sprawiedliwe wynagrodzenie za dostarczanie Europejczykom bezpiecznej żywności w przystępnych cenach (55% badanych). Wspieranie rolników w UE jest na drugim miejscu wśród priorytetów mieszkańców Bułgarii (41%) oraz Francji (51%).

Wykres 9 Europejski Zielony Ład (%)

QB5 Które z następujących celów powinny być, Pana(i) zdaniem, głównym priorytetem Europejskiego Zielonego Ładu, tj. zestawu środków mających na celu ochronę środowiska i walkę ze zmianą klimatu? [N=1036].

2 Zadowanie ze sposobu funkcjonowania demokracji

Zadowanie ze sposobu funkcjonowania demokracji w Polsce spadło o 12 punktów procentowych w porównaniu do ubiegłego roku. Na tle Europejczyków, Polska jest w dziesiątce krajów z najniższym poziomem zadowania (45% zadawolonych w porównaniu do 55% ogółu Europejczyków). W najmniejszym stopniu zadawoleni ze sposobu funkcjonowania demokracji w swoim kraju są Słoweńcy (25%), a w największym Duńczycy (85%).

Na tle krajów z Grupy Wyszehradzkiej, Polska nie bardzo się wyróżnia, sposób funkcjonowania demokracji jest oceniany tak samo jak w Czechach (45% zadawolonych), gorzej jednak niż na Węgrzech (52% zadawolonych), ale lepiej niż w Słowacji (39% zadawolonych).

Odsetek osób niezadawolonych z funkcjonowania demokracji w Polsce jest najwyższy od kilku lat – w 2014 roku niezadawolonych było 31% badanych, w 2015 roku – również 31%, w 2016 roku 36% i w 2017 ponownie 31%, w 2018 roku 30%, w 2019 roku 34%, a obecnie jest to już ponad połowa Polaków (53%).

Z kolei bardziej niż ogół Europejczyków Polacy są zadawoleni z funkcjonowania demokracji w Unii Europejskiej (67% Polaków w porównaniu do 53% ogółu Europejczyków). Najbardziej ze sposobu funkcjonowania demokracji w Unii Europejskiej zadawoleni są Irlandczycy (78%), a najmniej Grecy (33%).

Wykres 10 Poziom zadowolenia ze sposobu funkcjonowania demokracji (%)

SD18a Ogólnie rzecz biorąc, czy jest Pan(i) bardzo zadowolony(a), raczej zadowolony(a), raczej niezadowolony(a) czy w ogóle niezadowolony(a) ze sposobu funkcjonowania demokracji w (NASZYM KRAJU)?

